

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVICAS

Uredništvo in upravnništvo v Ka-
pitorjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrti leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Prvi jugoslovanski kralj umrl.

Vest o smrti kralja Petra je prešinila z globoko žalostjo vse ljudstvo v naši jugoslovanski domovini. Naš pokojni kralj je bil vzor vladarja, ki se smatra samo za prvega državljana v državi. Vsigdar je Peter I. Karagorgjević spoštoval voljo naroda, ki mu je leta 1903. poveril krono in nikoli ni bilo nobenega konflikta med kraljem in ljudskim zastopstvom. Rajni je bil povsod prvi tam, kjer je bilo treba izpolniti dolžnost napram svojem narodu in domovini.

Kar je našega kralja delalo tako simpatičnega, je bilo to, da je živel preprosto, strogo in brez tistega lažnjivega in pretiranega bliscja, s katerim se navadno sicer obdajajo nositelji kron. Peter je imel zelo težko mladost, živel je vso svojo mladniško dobo v tujini in izgnanstvu in že zgodaj spoznal štrapace vojaškega življenja. Kot vojak je bil junak, neustrašen, zvest in skromen.

Bojeval se je kot dobrovoljec v francoski tujski legiji proti Nemcem, kot ljudski vstas v Bosni proti turški strahovladi, in ko je po nesrečni smrti Aleksandra Obrenovića zasedel prestol, mu je bilo dano uživati mir le devet let. In tudi to je bil le navidezni mir, zakaj Avstrija in Nemčija sta se takoj zarotile proti njemu in vporabljale vsako priliko, da zadajo mali Srbiji, ki je pod Petrom postala težišče jugoslovanske narodne misli, udarec.

Kralj Peter je kljub vsemu brez šuma nadaljeval veliko delo, za katero ga je namenovala božja previdnost. Nič ga ni premaknilo od te poti. V balkanski vojski 1912-13, ki je bila začetek našega osvobodilnega boja, je zadal Turčiji zadnji udarec in združil vse balkanske Srbe v eno državo, svetovna vojska 1914-1918 pa je prinesla svobodo vsem jugoslovanskim plemenom.

V tej vojski se je naš rajni kralj najbolj izkazal. Vsak drugi bi bil obupal; on ni. Ko se je s svojo armado pred Avstro-Germani umikal čez snežene alpske gore, ko so njegovi vojniki drug za drugim padali vsled neizrečenih muk in naporov, je ohranil v svojem junaškem srcu trdno vero v bodočo zmago in vstajenje. Ni se ločil od svojih, delil je z njimi vse, izpil je s svojim narodom čašo trpljenja do dna. Zato pa ga je tudi narod zapisal v svoje srce z neizbrisljivimi pismeni.

Vrnil se je zopet iz pregnanstva; to pot ne več kot kralj Srbije, ampak kot kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izvršil je svojo nalogo in zdaj je odšel od nas v zavesti, da je zvesto izpolnil svojo dolžnost, bolj kot le kdo v njegovi državi! Ljudstvo ga nikoli ne pozabi, saj je vse svoje življenje posvetil boju zoper krivico, nasilje in tiranstvo, boju za svobodo ljudstva, za svobodo, ki je najdragocenejši dar božji človeštvu, prvi in glavni pogoj vsakemu dušnemu in gnotnemu napredku! Zato je bil res vseskozi ljudski kralj in zgodovina ga bo prištevala med svoje najbolje može.

Rajnemu kralju Petru se v nemi žalosti klanja vse ljudstvo v jugoslovanski državi in mu kliče: Večna Ti slava, dobri vladar, vzorni državljan, zvesti vojak in verni prijatelj ljudstva!

Rajni kralj Peter I. se je rodil 29. junija 1844 v Belgradu. Bil je tretji sin knezinja Perzide in kneza Aleksandra Karagorgjevića, ki se je moral leta 1859. odpovedati vladarstvu in je odšel v Temišvar, od koder se ni več vrnil v Srbijo. Svojega sina Petra pa je poslal v Švico, da dokonča svo-

je študije. Ko je princ Peter dokončal v St. Cyrsko vojno akademijo in leta 1864. senoirsko vojno akademijo in leta 1864. vstopil v francosko armado, s katero se je udeležil vojne leta 1870. Za izredno hrabrost je bil odlikovan z redom častne legije.

Leta 1872. je odšel v Bosno, kjer je organiziral močno vstaško četo in se boril proti krvoločnim Turkom vse do avstrijske okupacije, ko je odšel na Cetinje, kjer se je leta 1883. poročil s hčerko kralja Nikole Zorko Ljubico. Iz tega zakona je bilo pet otrok, od katerih žive danes še princeza Jelena, vdova po ruskem knezu Konstantinoviću, princ Gjorgje in Aleksander, ki zasede sedaj jugoslovanski prestol. Že po sedemletnem srečnem zakonu je umrla Petru ljubljena soproga in on se je preselil v Švico, kjer je živel do leta 1903., ko ga je srbska narodna skupščina po smrti nesrečnega Aleksandra Obrenovića izvolila za svojega kralja.

Kot poglavar junaškega srbskega naroda je kralj Peter imel predvsem za cilj osvoboditev južnih Slovanov izpod turškega jarma in združitve vseh jugoslovanskih plemen v eno močno državo. Da bi ta cilj, ki mu je močno nasprotovala Avstrija, lažje izvedel, se je naslonil na mogočno rusko državo.

Prvi korak k temu cilju je bila zmagovita balkanska vojna leta 1911. in 1912., ko so združene balkanske države premagale Turke in osvobodile kristjane.

Srbija se je poslej povsem naslonila na entento in je ostala na njeni strani skozi celo svetovno vojno, ko je srbski narod trpel kot nikdar prej. Kralj Peter je v svetovni vojni kljub visoki starosti ostal v sredi med svojim narodom in z njim prenašal vse težke udarce usode in vse napore. Z ostanki vojske je zapustil šele zadnji moment svojo ljubljeno domovino in se podal preko sneženih gora Albanije v tujino.

Ko pa je leta 1918. zmagovita srbska vojna pod vodstvom Aleksandra prodrla pri Solunu sovražne bojne linije, se je vrnil med nas tudi kralj Peter in zasedel jugoslovanski prestol.

Z njim je umrl prvi vladar združenih jugoslovanskih narodov.

Večen spomin kralju Petru!

Proglas vlade.

Belgrad, 17. avgusta. (Izv.) Vlada je izdala sledeči proglas:

NARODU, SRBOV HRVATOV IN SLO-
VENCEV!

Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. je umrl danes 16. avgusta ob 17.30 popoldne v svoji prestolnici v Belgradu, obkrožen od članov kraljevske vlade. Na prestol je stopil po členu 56. ustave Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander. Do povratka Nj. Veličanstva kralja Aleksandra v domovino vrši na osnovi člena 59. ustave kraljevsko oblast ministrski svet. Narod Srbov, Hrvatov in Slovencev je brez razlike imena in vere hvaležen velikemu kralju, ki je s svojim strogo ustavnim, parlamentarnim vladanjem osigurjal narodno svobodo in tako ustvaril možnost polnega razvoja narodne sile za izvršitev velikih nacionalnih ciljev in nalog. Pod njegovo vlado je postala kraljevina Srbija s svojimi svobodnimi institucijami in s svojo jasno začrtano nacionalno politiko privlačna sila za narod, kateri je živel in trpel pod tujo oblastjo in je pričakoval od Srbije svoje osvoboditve. Nikdar, v vsem času svojega s slavo venčanega življenja ni

izgubil kralj Peter iz vida največji narodni ideal: Osvoboditve in ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v veliko nacionalno državo. Kot kralj je posvetil vse svoje napore oživetju tega narodnega ideala. Z njim je skupno delal in se boril, z njim je skupno trpel v pregnanstvu. Dočakal je slednjič, da se njegova vojska ne samo zmagovito vrne v svojo zemljo, ampak da obenem z junaškim poletom osvobodi iz tujega jarma vse Srbe, Hrvate in Slovence in jih ujedini v eno državo. Neustrašenost in hrabrost kralja v najhujših časih velike narodne borbe, njegova vzvišena strpnost in samozatajevanje v časih težkih narodnih izkušenj bodo ostali kot svetli primer in vzgled kasnejšim rodovom, ki bodo črpali iz njih novo moč.

Velikemu kralju, ki je z brezprimerno ljubeznijo ljubil ves narod, oddolžimo se dostojno s tem, da se zberemo vsi okoli njegovega prestola, na katerega je sedaj stopil njegov sin, vzgojen v idejah svojega roditelja in utrjen v velikem boju za osvoboditve kot njegov prvi borilec in vrhovni komandant naše hrabre vojske.

Slava kralju Petru!

Živel kralj Aleksander!

Belgrad, 16. avgusta 1921.

Sledijo podpisi vseh ministrov.

Razpored pogrebnih
svečanosti.

Belgrad, 17. avgusta. Državni odsek za pogreb Nj. Vel. kralja Petra je izdal nastopni program: 1. Smrt Nj. Vel. kralja se objavi v prestolnici s topovskimi strelci vsake četrt ure od 6. do 18. od časa smrti pa dokler se vlak s smrtnimi ostanki kralja ne odpelje v Topolo. Razen tega bodo v prestolnici in v vsej kraljevini zvonili zvonovi v cerkvah vsako uro po pet minut od 6. do 18. za ves čas do pogreba, v džamijah in sinagogah pa se bo objavljala smrt po obredu dotičnih ver. 2. Splošno narodno žalovanje se začne z današnjim dnem in se bo doba žalovanja objavila pozneje. 3. Smrtni ostanki Nj. Vel. kralja se bodo po balzamiranju in opremi prenesli 17. t. m. v saborsko cerkev, kjer bodo položeni od 18. do 21. avgusta. Častno stražo bodo tvorile vse komande, oblasti in zavodi belgrajske posadke. 4. Ves čas od 18. do 21. avgusta 21. t. m. bo v cerkev vstop v 8. do 12. in od 14. do 22. ure. Vhod bo pri južnih vratih, izhod pa pri severnih vratih. 5. V ponedeljek, dne 22. t. m. se bo truplo Nj. Vel. kralja po cerkvenem opraviilu slovesno prepevalo iz saborske cerkve na železniško postajo, od tam pa z vlakom

do Mladenovca in potem z avtomobilom v Topolo, kjer se bo položilo v družinsko rakev v kraljevi zaobiljubljeni cerkvi na Oplenju.

Belgrajski listi o kraljevi smrti.

Belgrad, 17. avgusta. Belgrajski listi so svoje polne izdaje posvetili smrti Nj. Vel. kralja Petra. Slavijo ga v uvodnih člankih ter objavljajo obširne životopise in slike pokojnega kralja. »Novosti« pišejo med drugim: »Ugasnilo je življenje največjega narodnega heroja in mučenika. Umrl je najustavnejši kralj, najsvobodoumnejši, največji v slavi in bolečini, ki je v dneh največje narodne tragedije delil grenko čašo izkušnje s svojim ljubljanim narodom.« — »Epoha« piše: »Umrl je kralj v svojem poslednjem skromnem stanovanju na Topčiderskem Brdu, tam, odkoder so naše proslavljene baterije poslale krvnemu sovražniku prvi strel. Umrl je zadovoljen s svojim polnim življenjem. Tradicija bo sporočala zgodovino njegovega življenja, narod pa ga bo stavil v vrsto Nemanje, Dušana, Karagorgja in Miloša.« — »Pravda« piše med drugim: »S kraljem Petrom, izvršilec zaobljubljene misli troimenega naroda, se je končala znamenita perioda naše zgodovine, življenje, v katerem vidimo sijajne uspehe, prepletene z bolestjo, preokreti in tragedijami in končno z neprimerljivim triumfom. S svojo smrtjo je kralj Peter odšel v carstvo naše narodne poezije.« — »Balkan« piše: »Sodobniki ne morejo oceniti veličine kralja Petra.« — »Demokratija« pravi, poudarjajoč brezmejno, v najtežjih časih dokazano ljubezen kralja za domovino in narod in naglašujoč, da je bil eden od najustavnejših vladarjev: »Kralj Peter je bil prvi vojak narodne svobode. Peter Mrkonjić je bil ljubezen Bosne in Hercegovine. Kralj Peter je bil nada Hrvatske, Slovenije, Vojvodine in Dalmacije. On je bil vera Srbije, Južne Srbije in Črne gore.« — »Beogradski Dnevnik« piše: »Z imenom kralja Petra je zvezana največja politična preobrazba Srbije po njenem osvobođenju od Turkov. Z njegovim imenom je zvezano razširjenje Srbije leta 1912. in osvoboditve in ujedinjenje vseh plemen na slovanskem jugu.« — »Vojnički Glasnik« s polnim pesniškim poletom pozivlje vojsko in narod, da izkaže spoštovanje mrtvemu kralju, ki ga je vodil na poti svobode. Obrača se na ves narod in kliče: »Narod, odkrij se, pokloni se stvaritelju svoje rešitve, svobode in ujedinjenja in spoštuj onega, ki ti je po vsem svetu raznesel slavo, dušo in tvojo veličino!«

VELIKA MANIFESTACIJA KATOLISKE
MISLI V DJAKOVEM.

Zagreb, 17. avgusta. (Izv.) 15. in 16. t. m. so se vršile v Djakovem velike manifestacije, ki so dokazale kako mogočno je ukoreninjena katoliška ideja med hrvatskim ljudstvom. V ponedeljek se je vršil velik omladinski zbor, na katerem so poleg hrvatskih tudi slovenski omladinci očrtali pota, po katerih mora omladina hoditi. Pred zborovanjem pa se je vršil velik spreved, ki se ga je udeležilo več tisoč ljudi. Isti dan je bil tudi telovadni nastop slovenskih Orlov, ki je izpadel zelo dobro. Cela manifestacija je izpadla nad najbolj optimistično pričakovanje.

SVEČANA OTVORITEV IRSKEGA PAR-
LAMENTA.

Berlin, 16. avgusta. Irski parlament je bil danes dopoldne ob velikem navdušenju množice odprt. Voditeljem so prirejali navdušene manifestacije. De Valera je v svojem govoru izvajal, da se mora vlada pogajati z zunanjo državo le na podlagi priznanja republike. Dejal je, da vlada stoji trdno na tem načelu in da je ves narod pripravljen zanj umreti, ako bi bilo potrebno.

Širite „NOVI ČAS“

Praznovanje Jugoslov. Prekmurja.

Te dni je minulo dve leti, odkar so jugoslovanske čete zasedle Prekmurje. Ljudstvo je letos zato slovesno praznovalo osvoboditev in združitev z Jugoslavijo. Praznovanje se je začelo v Dolnji Lendavi in ga je otvorilo pevsko društvo »Ljubljana« s koncertom, pri čemer je sodelovala tudi zagrebška vojaška godba. »Ljubljana« je za svoje precizno izvajanje žela velik aplavz. Prisostvovali so pokrajinski namestnik Iv. Hribar, za okr. glav. dr. Lipovšek in polno drugih od voj. in civilne oblasti. — Drugi dan se je slavnost vršila v Murski Soboti. Po sv. maši se je vršil spreved na pokopališče, kjer leže za Prekmurje padli jugsl. vojaki. Govoril je tu univ. prof. dr. Slavič na grobu padlega častnika dr. Dimovića in proslavljal umrle vojaške. Govorila sta še prekmurški domačin in bivši gerent Božidar Sever. Vojaštvo je oddalo salvo, godba je zasvirala žalostinko, moški zbor zapel »Nagrobno« in prekmurska dekleta so položila venec na grobove. Popoldne je bil lep koncert »Ljubljane« in voj. godbe. Največja množica — do 20.000 — se je zbrala v Turnišču. Samo majhen del je mogel v cerkev, kjer je bila sv. maša ob petju »Ljubljane«. Tabor, ki se je vršil po maši, je otvoril poslanec Klekl, govoril pa prof. dr. Slavič. Dr. Lipovšek je pozdravil Prekmurce v imenu kraljevega namestnika Hribarja.

Popoldne se je vršila javna telovadba prekmurskega Orla in koncert »Ljubljane« z izvajanjem prekmurskih narodnih pesmi. Navdušenje je bilo splošno. Po koncertu se je razvila zabava, pri kateri je svirala vojaška godba. G. Sever se je zahvalil »Ljubljani« in vojaški godbi za sodelovanje, na kar so govorili še dr. Kimovec, predsednik »Ljubljane«, prof. dr. Slavič, polkovnik Mundžić pa se je zahvalil »Ljubljani«, ki je pripomogla, da bodo Prekmurci še bolj ljubili svojo jugoslovansko domovino in jezik.

Politični dogodki.

— Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani izraža krščanskosocialni omladini Jugoslavije ob priliki prebridke izgube druga Jožeta Pibra svoje iskreno sožalje. Stavili smo nanj kot mladega in s krščanskosocialnimi načeli prežetega somišljenika, veliko nad, toda nemila smrt ga je nam vsem prerano iztrgala iz naše sredine. Prejmite še enkrat izraz našega globokega sožalja, obenem Vas obveščamo, da se udeležimo pokopnika pogreba po zastopstvu. Dolžni smo, ker je umrl marljiv sotrudnik našega delavskega lista. — Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani.

— Protidržavni svetniki. Kako daleč oslepi človeška strast, kaže ta-le slučaj, ki ga pričbuje med glosami zagrebški »Večerc«: Višji policijski kapetan g. Eremin v Somboru je nekega dne poslal fratrom karmeličanom oster ukaz, da morajo iz glavnega oltarja v najkrajšem roku odstraniti kip sv. Štefana, ravno tako s cerkvenega pročelja. Ta ukaz je g. višji policijski kapetan utemeljil s tem, da so ti kipi mažarskega obeležja in da ob današnjih izpremenjenih razmerah zanje v državi SHS ni mesta. — Koliko nerodnosti ni že zakrivila prevelika »službenca« vnema!

— Proti kulturnemu boju. Francoski socialist Gustav Hervé piše v svojem listu

»La Victoire« povodom dohoda papeževga nuncija za Pariz: »Republika se je odrekla svoji stari protiklerikalni politiki, ki bi bila, v sedanjem trenutku, samo anahronizem. Kadar mora država popraviti svoje finance, izvršiti versajski ugovor proti Nemčiji, udeleževati oblast nad kolonijami, uresničiti velikansko delo socialnih reform, ima hvalnejšega dela nego žreti duhovnike.« — Te besede bi morali premisliti tudi Pašić in Pribežević.

— Nova španska vlada. Novi španski kabinet je sestavil predsednik Maura. Zunanje ministrstvo je poverjeno vodstvu Hontoye.

— Kongres italijanskih socialistov-reformistov se vrši v dne 26.—29. oktobra t. l. v Rimu.

Dnevni dogodki.

— Srbi v Sloveniji. Nedavno je napravilo izlet v Slovenijo nekaj dijakov realne gimnazije v Rumi pod vodstvom prof. Zelenka. S pomočjo Slovenskega planinskega društva so tekom malo dni prepotovali vse znamenite predele Slovenije in si ogledali vsa večja mesta ter se preko Zagreba srečno vrnili domov. Ob tej priliki poroča novosadska »Zastava«: »Dijaki ne morejo prehvaliti naravnih lepote Slovenije, pa tudi gostoljubja in pomoči, ki so bili povsod v Sloveniji deležni.« Potem poroča »Zastava« podrobneje o izletu in dodaja: »Ne glede na vžitek, ki ga nudijo izleti v lepe kraje, je treba naglasiti posebno eno korist: ljubezen in zavest za edinstvenost našega naroda in naše države. Vsega tega ne moremo pričakovati, dokler se ne spoznamo med seboj.« Kadar se v Južni Srbiji — zaključuje list — ki je istotako lepa, izvrše pogoji, ki bodo omogočali njih obisk (prenočišča, vodniki itd.), bodo Srbi Slovincem vrnili njihovo gostoljubje; dotlej pa tisti, ki so videli divni Triglav in okolico, ne bodo pozabili Gregorčičevih besed: Nazaj, nazaj — v planinski raj!

— Zdravstveni teden v Mariboru. V Mariboru se je vršil zdravstveni teden. Predavali so zdravniki-specialisti o svojih strokah. Predavanja so bila zelo obiskana. Posebej so se vršila predavanja za delavce. Taka predavanja so izredne važnosti za higijeno med delavci in je le priporočati, da jih prireajo v vseh delavskih centrih. Mariborski zdravstveni teden je bil zaključen v soboto ob 9. zvečer s predavanjem o ljudski prehrani. Mariborski listi trdijo, da je uspeh zdravstvenega tedna zelo zadovoljiv.

— Kr. policijsko poverjeništvu se je ustanovilo v Zemunu.

— Čikaska »Edinost«, ki ji je bil meseca aprila odvzet poštini debit, je zopet dovoljena v naši državi.

— Šahovski turnir v Celju. Dne 15. avgusta se je pričel v Celju prvi jugoslovanski šahovski turnir. Prejšnji dan se je vršil kongres Saveza jug. šahovskih društev. Na turnirju igra tudi dr. Erdej iz Sombora, ki je znan tudi v Budimpešti kot dober šahist.

— Maščevanje tihotapev. Na otoku Pagu je služboval orožnik Stojanović, ki je bil znan po svoji natančnosti. Trije tihotapeci so se hoteli maščevati, ker jih je izsledil in ovadil. Povabili so ga na morje, ga tam zvezali in vrgli iz čolna. Revez ni mogel plavati in je utonil. Šele čez par dni so ga valovi vrgli na breg in odkrili zločin.

— Uboj v Tuzli. V Tuzli v Bosni so našli pod jablano truplo mladega Timše

Džerića, ki je ubit s sekuro. Truplo je ležalo 3 tedne pod drevesom. Morilca še niso izsledili.

— Posledice piske strasti. Strastne piske v Ameriki je popolna prepoved alkoholnih pijač tako zadela, da so mnogi zblazneli. Ameriški listi vsaj poročajo, da je newyorški mestni kaznilniški zdravnik dr. Lichtenstein dognal, da je v Združenih državah vsled alkoholne prepovedi tekom dveh let zblaznelo več ljudi, nego v petih letih zaradi svetovne vojne. Abstinencov in zmernih pivcev med temi blazniki pač ni.

— Žensko vodstvo na ženskih šolah. Na Nemškem je žensko gibanje že desetletja vodilo boj za žensko vodstvo na vseh ženskih šolah brez izjeme. Učitelji ali boljše ravnateljice so se temu do zadnjega časa krčevito upirali. Vendar je moral končno zmagati zdrav razum in pravičnost; pred kratkim je berlinski mestni šolski svet imenoval ravnateljice za vse tri mestne liceje, ki so bili doslej pod moškim vodstvom. Enako pot pojdejo šolske oblasti tudi drugod.

— Surov nastop na meji. France Zabjak iz Kozarij se je poljul 4. julija letos skozi Kalce proti meji, kjer sta ga ustavila finančni stražnik Rok Vrtovec in Alojzij Krhne. Krhne je zahteval od Zabjaka popolni list, ta mu ga pa ni hotel pokazati, marveč ja zakričal nad stražnikoma. »Psi, rajši bi šli delat, nego da tukaj postopate!« Krhne je na to Zabjaka aretiriral in odvedel proti Logatcu. Med potjo je srečal orožnika Šetino, kateremu je naznanil zadevo. Zabjak je še orožnika surovo ozmerjal, ko je ta zahteval legitimacijo od njega. Dež. sodišče je obsodilo Zabjaka na 200 dinarjev globe, eventualno v 4 dnevni zapor.

Ljubljanski dogodki.

— Jože Piber. Ob prebridki izgubi našega nadvse delavnega sotrudnika izražamo negovim starišem in sorodnikom naše iskreno sožalje. — Uredništvo »Novega Časa«.

— Iz Zapriseda ljubljanske garnizije novemu kralju Aleksandru se je izvršila danes ob 9. uri v šentpeterski vojašnici.

— Iz Odkrita zvita goljufija. Policija je aretirala zvitega goljufa Franceta Japlja, ki je v Tomišlju doma. Japelj je služil 10 dni pri veletrgovcu g. Knezu in je sklenil, da bo g. Kneza goljufal. Prišel je v pisarno in plačal enkrat 3, drugič pa 4 kile koruze in ovsar ter rekel, da bo po blago drugi dan prišel. Na nakaznico je na to pripisal dve ničli, poslal voznika v skladišče g. Kneza in dobil blago, katero je potem prodal trgovki g. Pavli Planinškovi. Planinškova gošpa je prodala blago — g. Knezu nazaj za 4169 kron. Pri Knezu so precej ugotovili, da je to njihovo blago in so pazili. Res je prišel kmalu voznik z nakaznico za 400 kg ovsa in koruze; iz knjig so ugotovili, da sta bili na nakaznici dve ničli pripisani. Poizvedbe, katere je vodil g. revirni nadzornik Podreberšek, so ugotovile, da je g. Kneza ogoljufal Japelj, ki je dolgo tajil, toda končno je moral priznati svoj zločin, ker so bili nagromadeni dokazi uničujoči za njega.

— Iz Razine tatvine. V hotelu Štrukelj je bilo Josipu Crnomlju ukradenih 2000 dinarjev in izkazni papirji. — Dvokolesni voziček je bil ukraden vrtnarici Franji Hribnikovi. — Nikeljasta ura je bila ukra-

dena hišnemu posestniku Josipu Žitniku. — Simonu Palmetu z Vojskega je bilo ukraden 1500 kron vredno kolo.

— Cene volov. Na današnjem živinskem trgu je skočila cena volov od 22 na 25 kron, ker je bilo zelo veliko italijanskih kupcev.

— Najden osel. Dne 6. avgusta je našel g. Hribar Dragotin eno leto starega osla.

— 12 letni deček pobegnil. S svojega doma v Spod. Šiški je pobegnil 12 letni Ivan Arhar, ki je srednje postave, bledega obraza, črnih oči in je bil gologlav in bos.

BOJI V ALBANIJI.

Prizren, 17. avgusta. (Izv.) Borba med Miriditi in četami vlade v Tirani, ki traja že več dni, je zelo ogorčena in zahteva velikih žrtv na obeh straneh. Miriditi so se obrnili na naše oblasti, da bi jim preskrbele sanitetnega materiala in zdravnikov, ker s tem niso niti malo oskrbljene albanske čete.

ALBANIJA IN JUGOSLAVIJA.

Zeneva, 16. avgusta. Vlada Albanije, ki je članica zveze narodov, je opirajoč se na člen 11. pakta o zvezi narodov, zahtevala intervencijo sveta zveze narodov, da se obvaruje mir med Albanijo in kraljevino Jugoslavijo, ki ga ogrožajo gotovi dogodki poslednjih dni. Predsednik sveta zveze narodov je v smislu določb pogodbe sklenil staviti to vprašanje na dnevni red bodoče seje sveta zveze narodov, ki se sestane v kratkem.

JUGOSLAVIJA NE EVAKUIRA PEČUHA.

Belgrad, 17. avgusta. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se govori, da Jugoslavija ne bo evakuirala Pečuha in bajskega triketa, dokler ne bo Mažarska evakuirala krajev, ki bi jih po mirovni pogodbi morala. Sem spada predvsem zapad. Ogrska, ki bi morala pripasti Avstriji. Ta korak naše vlade je po mirovni pogodbi popolnoma pravilen.

Naša društva.

KATOLIŠKEMU DIJAŠTVU SLOVENIJE!

Vsled smrti Nj. Veličanstva kralja Petra I. se vse prireditve Slov. dijaške zveze, ki so bile določene za dneve 20.—23. odnosno 25. avgusta, prelože za nedoločen čas. Podružnice kot posamezne tovariše in tovarišice prosim, da o preložitvi obvestijo vse tovariše in tovarišice, ki tega iz časopisa ne morejo zaznati. — IVO PERSUH, t. č. predsednik SDZ.

d' Šentjakovski Orel — Šentjakovska prosveta. Za nocoj napovedani pozdravni večer se vsled smrti Nj. Veličanstva preloži na kasneje.

d' Zalna seja predsedstva O. Z. radi smrti kralja Petra je danes ob 6. uri zvečer v Ljudskem domu.

Odgovorni urednik Anton Marinkčak.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kolesa, pnevmatiko, motocikle

za dele in opravo priporoča

J. GOREC

LIUBLJANA, Gospodarska cesta štev. 41

Joža Likovič:

Umrlému prijatelju in poetu - socialistu Joži Pibru!

Joža! — Kako pa je to? Ali je lepo, ali je težko, ali ni nič? Joža! — Kako je to, da ne dihaš, ne sanjaš, ne vzdihneš? Joža! — Kaj ti je tesno? Joža!

Noč veliko-šmarenke Marije, okrajene z visokopoletnimi, rumenimi rožami — vijolami. Za hip je vsepovsodi umirjen mir, kdo ve, kdaj so vrgli črni murni svoje plaščke čez ramena in odšli spavat; meglice so zastrle nebo — — — Nekje je pal glas, morda votlo, trudno, težko, kakor kaplja megle raz veje, morda zlagoma, tiho, kakor belo-lista nagrobna astra, ki je odprla prezgodaj cvet in se je zbal. Bog ve —

S kolodvora je zažvižgalo... Kakor rumeno-vpijoča splavina v tiho-bojnom zapadu je pal glas v nočno tajnistev. Ves razbeljen do neutešene višine zenitnega solca je pograbil trudno noč in obdehal v sinjino. — Joža — socialist! Ali ga slišiš? Ali občutiš ritem začrnelih, ožganih bokov mas, vonjaš vzduh suščega se znoj. Joža, še žvižga in grozi, pa Tebe ni, Te ni... Megla se je povlekla. Izza slepečev-vijolnih pramenov luči se je dvignila tovarga, na pol prspana, z mežikajočimi, topimi očmi; kakor da grmi dalje v slapovih, grmi, vrši. Joža, kakor zmija med

žehtečim mesom in težkim izhlapkem krvi hrza z gobcem; včasih divje zavriska, da Ti trga dušo, ko je morda dobila zopet krvavo-rdeč poljub izmozganega, padlega. Joža, ali doživljaš? — Med ozidjem nekje je vzdihnilo, pridušeno, kot bi zajel ujetnik v železnih sponah. Morda si je zaželel bolnik jutranje zarje? Morda gorje, porojeno v plenica milijard pa vrženo sedaj v blato in temo podstrehe. Joža, kji si, da utešiš?

V. idilno-tihi noči je razvonjalo po smrti, po trohnobi, po jesenskih rožah, po grobu...

Joža! Kakor pogrebniški vlak je ta čas. Z žvenketom železja drvim naprej, sedaj skozi grozeče noči nevolje, sedaj skozi potuhnjene dobrave skrbi, sedaj pod sonci, sedaj v krvi — Kam? Tu pa tam krik, vik; turoben znak za čela, zavešena s sajastimi venci, že trda, pretegnjena trupla. Znak! — Joža! Kaj si nam res že tudi Ti ta znak, ko si z bijoče-svetlo žarnico resnice prešel skozi mrakove. Joža, pa zakaj? Kretnje so drzne, volja je močna, roke nikdar trudne in dlani vesele, živahne; žilavi hrbi se stezajo, bočijo kvišku k rdečim višavam in srca goré, silno goré. Joža, zakaj? —

Pa nocoj je velikošmarenka noč in Mati Marija se razgleduje po poznem poletju. Vzdihnilo je. Prav v razklano dušo se je vsedel vonj trohnobe, svežega grobu.

Joža, kako je to, ali je strašno čudno, ali je otroška resnica? Kako Ti je zdaj? Dobro? — Zagonetno-tiho se je zgostilo,

se prelilo v besedo in zdihnilo: »Dobro je tukaj.«

V dalji je izzval žvižg jutranje sonce.

Joža Piber.

Bil je med nami mož...
Oton Župančič.

Joža Piber je umrl...

Večnostni krogotok in kolobar se vrtila v hladni preračunosti s podvojeno hitrostjo rezkih turbin, zasekavata zrak in trgajoče režeta notranjost.

Joža Piber je umrl...

Enakomernost cestnega dirindaja in dolgočasnost dela šumita. Nebo je mirno kot vedno, gore strme kot vedno, daljne megle — rahle slutnje kot vedno... Kje je vihar, orkan, tajfun, ki ruje drevesa, trga strehe, ruši hiše, premika gore, razburja morje do zvezd? Nič, nič, kot da se je vrtnil meteor, dva, trije vzklili in že se je vpilnil v brezdu tme. Nič, nič!

Družel! Pobratime moj verni! Poglej! Najin pogled je objel kakor z najvišjega razglednega stolpa vzhod, jug, sever in zapad. Zamegtil se le ob dim in mrak izdihajočih dimnikih kakor minaretih, zastokaj ob rezkem pisku siren, a se kot ob solnčnem dnevu razveselil pri pogledu na nebo, pri misli na Njega, Vsepravičnega!

Jaz sem ubog in sam, Tebe ni!

Kje si? Ali si na vzhodu, ali na jugu, ali na severu, ali na zapadu? O vem! Razklenila se je Večnost pred Teboj, vse

Skrivnosti so Ti kot na dlani, objemlješ ves svet, daleko, daleko Si nad Babilonom. Ni Te pri nas, a vendar Si pri nas.

Si pri nas, kakor praj vedno. Vrl mladec, revolucionar, delaven vedno in povsod. Revolucionar: prvi med nami, ki Si dvignil prapor revolucije v prvi vrsti za svojo notranjost, prvi v boju za rešitev teptanih. Čil pogled — kot da se hip na hip vtrinjajo zvezde.

Zaprto Ti je sedaj oko, obraz bled ali obrnjen kvišku!

O ti črno prokletsvo tega sveta, da upirajo talentirani mladci preje, nego do zore kot klase o poletju. In ravno oni, ki so močni — kakor Si se čutil Ti v nedeljo, ko Si se dvignil s postelje —, da dvignejo svet iz tečajev, premaknejo gore, zasujejo bruhajoče vulkane... Zakaj?

Enakomernost drdranja vlaka, bobnenje slapa, rohnenje, kot da se podira svet, stokanje v enem samem: Zakaj, zakaj, zakaj?...

Ne vedel bi odgovora, da se nisem napotil po isti poti kot Ti, po tisti poti iskanja vsevečne Lepote, vsevečne Resnice, vsevečne Dobrote. Ti boš z menoj, šla bova dva v enem, kot dosedaj.

Bog je dober, troedini Bog, preskrbel je vodnika.

Šel je trgat rože in rožmarine na Tvoja polja, o Gospod! V Tvoje srce, o Gospod, je zasanjalo njegovo revno srce!

Janko Traven.